

Методики визначення готовності дитини до школи

Орієнтаційний тест шкільної зрілості Керна-Йірасека

- спрямований на діагностику **рівня** (високий, вище середнього, нормальний, середній, нижчий норми) **зорового сприйняття, сенсомоторної координації, рівня розвитку тонкої моторики руки.**
- складається **з трьох завдань**.
- Перше - **малювання** з пам'яті **чоловічої фігури**, друге – **змальовування письмових букв**, третє – **змальовування групи точок.**
- Методика стандартизована; результат виконання кожного завдання оцінюється за **5-бальною системою.**
- Але поганий результат у тесті ще не означає, що дитина не може добре вчитися.

Тест «Малюнок людини»

Інструкція. «Намалюй дядю, як ти вмієш». Під час малювання неприпустимо поправляти дитину ("ти забув намалювати вуха"), дорослий мовчки спостерігає.

Оцінювання:

- **1 бал:** намальована чоловіча постать (елементи чоловічого одягу), є голова, тулуб, кінцівки; голова з тулубом з'єднується шиєю, вона не повинна бути більше тулуба; голова менше тулуба; на голові - волосся, можливий головний убір, вуха; на обличчі - очі, ніс, рот; руки мають кисті з п'ятьма пальцями; ноги відігнуті (тобто є ступня або черевик); фігура намальована синтетичним способом (контур цільний, ноги і руки як би ростуть з тулуба, а не прикріплені до нього).
- **2 бали:** виконання всіх вимог, крім синтетичного способу малювання, або якщо присутній синтетичний спосіб, але не намальовані 3 деталі: шия, волосся, пальці; обличчя повністю промальовано.
- **3 бали:** фігура має голову, тулуб, кінцівки (руки і ноги намальовані двома лініями); можуть бути відсутніми: шия, вуха, волосся, одяг, пальці на руках, ступні на ногах.
- **4 бали:** примітивний малюнок з головою і тулубом, руки і ноги не промальовані, можуть бути у вигляді однієї лінії.
- **5 балів:** відсутність чіткого зображення тулуба, немає кінцівок; каракулі.

Копіювання фрази з письмових букв

Завдання: "Подивися, тут щось написано. Спробуй переписати так само тут (показати нижче написаної фрази), як зможеш".

На аркуші напишіть фразу великими літерами, перша буква - заголовна: ***Він їв суп.***

Оцінювання

1 бал: добре і повністю скопійований зразок; букви можуть бути трохи більше зразка, але не в 2 рази; перша літера - заголовна; фраза складається з трьох слів, їх розташування на аркуші горизонтальне (можливо невелике відхилення від горизонталі).

2 бали: зразок скопійовано розбірливо; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (літери можуть бути більші, рядок може йти вгору або вниз).

3 бали: напис розбито на три частини, можна зрозуміти хоча б 4 літери.

4 бали: зі зразком збігаються хоча б 2 букви, розрізняється рядок.

5 балів: нерозбірливі каракулі, черкання.

Змальовування точок

Завдання: "Тут намальовані точки. Спробуй намалювати поруч такі ж".

У зразку 10 точок знаходяться на рівній відстані одна від одної по вертикалі і по горизонталі.

Оцінювання

1 бал: точне копіювання зразка, допускаються невеликі відхилення від рядка або стовпця, зменшення малюнка, неприпустимо збільшення.

2 бали: кількість і розташування точок відповідають зразку, допускається відхилення до трьох точок на половину відстані між ними; точки можуть бути замінені кружечками.

3 бали: малюнок у цілому відповідає зразку, по висоті або ширині не перевершує його більше, ніж у 2 рази; число точок може не відповідати зразку, але їх не повинно бути більше 20 і менше 7; допустимо розворот малюнка навіть на 180 градусів.

4 бали: малюнок складається з точок, але не відповідає зразку.

5 балів: каракулі, чіркання.

Після оцінки кожного завдання всі бали сумуються. Якщо дитина набрала в сумі за всіма трьома завданнями:

3-6 балів - у неї високий рівень готовності до школи;

7-12 балів - середній рівень;

13 -15 балів - низький рівень готовності, дитина потребує додаткового обстеження інтелекту та психічного розвитку.

Опитувальник

(виявляє загальний рівень мислення, кругозір, розвиток соціальних якостей)

Проводиться у вигляді бесіди "питання-відповідь". Завдання може звучати так: "Зараз я буду задавати питання, а ти постарайся відповісти на них". Якщо дитині важко відразу відповісти на питання, можна допомогти їй декількома навідними питаннями. Відповіді фіксуються в балах, потім сумуються.

1. Яка з тварин більша — кінь чи собака?
2. Вранці люди снідають. А увечері?
3. Вдень на вулиці ясно, а вночі?
4. Небо блакитне, а трава?
5. Черешня, груші, сливи, яблука... — це що?
6. Чому, коли йде поїзд, опускають шлагбаум?
7. Що таке Київ, Санкт-Петербург, Харків?
8. Котра зараз година? (Дитині показують годинник і просять назвати час.)
9. Маленька корова — це теля. Маленька собака — це ..., маленька овечка — це?..
10. На кого більше схожий собака — на кішку чи на курку?
11. Для чого потрібні автомобілю гальма?
12. Чим схожі один на одного молоток і сокира?

13. Що спільного між білкою і кішкою?
14. Чим відрізняються цвях і гвинт один від одного?
15. Що таке футбол, стрибки у висоту, теніс, плавання?
16. Які ти знаєш види транспорту?
17. Чим відрізняється стара людина від молоді?
18. Для чого люди займаються спортом?
19. Чому вважається погано, якщо хтось не хоче працювати?
20. Для чого на конверт необхідно наклеювати марки?

Висновки про рівень розвитку словесно-логічного мислення:

Дуже високий – правильні 18-20 відповідей.

Високий – правильні 15-17 відповідей.

Середній – правильні 12-14 відповідей.

Занижений – правильні 10-13 відповідей.

Низький – правильних відповідей менше, ніж 10.

Методика діагностики психологічної готовності до шкільного навчання Н. Гуткіної

Програма складається з чотирьох частин, які оцінюють мотиваційну, інтелектуальну, мовленнєву та довірльну сфери розвитку дітей.

Дослідження мотиваційної сфери

- застосовується експериментальна бесіда з виявлення «внутрішньої позиції школяра» і методика по визначенню домінування пізнавального чи ігрового мотивів.
- дитині пропонують зробити вибір між шансом погратися іграшками та можливістю дослухати кінець цікавої казки. Діти з вираженим пізнавальним інтересом воліють послухати казку, а діти з ігровими інтересами - пограти з іграшками.

Діагностика інтелектуальної сфери

Методика «Чобітки»

- В якості експериментального завдання використовується навчання дитини **цифрового кодування** кольорових картинок (конячка, дівчинка, лелека) за наявністю або відсутністю у них однієї ознаки - чобітків на ногах. Є чобітки - картинка позначається «1», немає чобітків - «0».

Методика «Послідовність подій»

- експериментальний матеріал: три сюжетні картинки, що пред'являються дитині в неправильній послідовності
- Завдання: зрозуміти сюжет, вибудувати правильну послідовність подій та скласти по картинках розповідь.
- Виконати це завдання можна за наявності достатнього рівня логічного мислення. Складання оповідання за картинками дозволяє оцінити словниковий запас дитини.

Діагностика мовленнєвої сфери

«Звукові хованки»

- умови гри такі: кожен раз домовляються, який звук треба шукати, після чого експериментатор називає дитині різні слова, а вона повинна сказати, чи є розшукуваний звук у слові.
- Пропонується по черзі шукати звуки «о», «а», «ш», «з».

Діагностика довільної сфери

«Будиночок»

- завдання на перемальовування картинки, що зображає будиночок, окремі деталі якого складені з елементів прописних літер.
- завдання дозволяє виявити вміння дитини орієнтуватися за зразком, точно його копіювати, визначити особливості розвитку мимовільної уваги, просторового сприйняття, сенсомоторної координації та дрібної моторики рук.

дітей в навколишньому світі і запасу побутових знань

Загальна орієнтація дитини, що готується до школи визначається відповідями на запитання:

1. Як тебе звати?
2. Скільки тобі років?
3. Як звати твоїх батьків?
4. Як називається місто, в якому ти живеш?
5. Як називається вулиця, на якій ти живеш?
6. Який номер твого дому та квартири?
7. Яких тварин ти знаєш? Які з них дикі, які домашні?
8. В яку пору року з'являються листочки, а в яку - опадають? _____
9. Як називається той час доби, коли ти прокидаєшся, обідаєш і йдеш спати?
10. Назви предмети одягу та столові прибори, якими ти користуєшся.

- За правильну відповідь дитина отримує 1 бал.
- Для відповіді на кожне питання дитині відводиться 30 секунд. Відсутність відповіді за даний час кваліфікується як помилка (0 балів).

Анкета для батьків, вихователів, вчителів

Якості особистості, оцінювані за допомогою анкети

- Справедливість
- Товарискість
- Організаторські здібності
- Взаємостосунки
- Альтруїзм
- Емпатія
- Агресивність
- Безпосередність

Цей опитувальник призначений для експертного оцінювання комунікативних якостей у дітей, що вступають до школи, а також особливостей їхніх взаємостосунків з оточуючими людьми.

- Самостійність
- Наполегливість

Текст анкети

1. Прізвище, ім'я дитини. Дата народження.

2. Чи товариська ваша дитина з дорослими?

- а) дуже
- б) не дуже
- в) замкнута.

3. Чи товариська ваша дитина з дітьми?

- а) дуже товариська, в більшості випадків вважає за краще грати не одна, а з іншими дітьми
- б) не дуже товариська, частіше вважає за краще гратися одною
- в) іноді вважає за краще грати одна, іноді з іншими дітьми.

4. Якщо ваша дитина товариська, то чи вважає вона за краще грати:

- а) з дітьми старшого за себе по віку
- б) з ровесниками
- в) з більш молодшими дітьми.

5. Як поводитьься ваша дитина в грі?

- а) уміє організувати дітей для спільної гри і для інших занять, бере на себе ведучі ролі
- б) однаково добре виконує в грі як ролі, що ведуть, лідерські, так і підлеглі, другорядні
- в) частіше всього в грі бере на себе другорядні ролі, підкоряючись іншим.

6. Які взаємостосунки вашої дитини з іншими дітьми?

- а) уміє дружити і без конфліктів грати з іншими дітьми
- б) часто конфліктує.

7. Чи ділиться ваша дитина іграшками з іншими дітьми?

- а) охоче ділиться
- б) іноді ділиться, іноді ні
- в) не ділиться.

8. Чи співчуває ваша дитина іншим людям?

- а) завжди співчуває іншому, коли той чимось засмучений, намагається його утішити, допомогти
- б) іноді співчуває, іноді ні
- в) майже ніколи не співчуває.

9. Чи кривдить ваша дитина інших дітей?

- а) часто кривдить
- б) іноді кривдить
- в) ніколи не кривдить.

10. Чи часто ваша дитина скаржиться дорослим?

- а) часто
- б) іноді
- в) ніколи.

11. Чи образлива ваша дитина?

- а) дуже образлива
- б) іноді образлива
- в) не образлива.

12. Чи справедлива ваша дитина?

- а) завжди справедлива
- б) іноді справедлива, іноді ні
- в) частіше за все не справедлива.

13. Чи завжди ваша дитина говорить правду?

- а) завжди
- б) іноді говорить, іноді ні
- в) частіше одурює і говорить неправду.

14. Чи завжди ваша дитина поводитьься ввічливо?

- а) завжди
- б) іноді.
- в) майже ніколи не поводитьься ввічливо.

15. Чи завжди ваша дитина слухняна?

- а) завжди
- б) іноді слухняна, іноді ні
- в) майже ніколи не буває слухняною.

16. Чи самотійна ваша дитина?

- а) цілком самотійна, любить і робить все сама
- б) іноді самотійна, іноді ні
- в) частіше за все несамотійна, вважає за краще, щоб за неї все робили інші.

17. Чи наполеглива ваша дитина?

- а) завжди дуже настирна і старається справи доводити до кінця
- б) іноді настирна, іноді ні
- в) не настирна і звичайно не доводить до кінця справу, за яку узялася.

18. Чи працелюбна ваша дитина?

- а) дуже працелюбна, завжди охоче і старанно виконує доручену їй роботу
- б) іноді любить трудитися, іноді лінується
- в) частіше всього проявляє лінь, не любить працювати.

19. Чи впевнена ваша дитина в собі?

- а) цілком упевнена
- б) іноді упевнена, іноді ні
- в) не упевнена.